

Dessa kontokuranter bifogas härmed. Bilagorna 1-28.

Vid krigsutbrottet hade särskilda tyska institutioner beslagtagit beloppen och anordnat om deras öfverförande till Reichsschatzamt. Denna uppmaning efterkoms af alla andra, utom af A.Schaffhausenscher Bankverein och speditiionsfirman Piehl & Fehling, hvilka hvardera behöllo de beslagtagna medlen. Firman Piehl & Fehling har numera, sedan beslaget upphäfts, enligt bref af den 22 april ställt beloppet till Finlands Banks förfogande. Se bil. Nr. 28. Däremot har Schaffhausenscher Bankverein tills vidare vägrat göra detta. Jag aflät därför ett bref till banken med anhållan om att beloppet antingen omedelbart skulle ställas till vårt förfogande eller ock öfverlämnas till Reichsschatzamt för att behandlas på samma sätt som öfriga beslagtagen egendom.

Därest firmans slutgiltiga svar går i nekan- de riktning, afsänder finska legationen i Berlin ett af mig skrifvet bref till tyska utrikesministeriet med anhållan om att nämnda ministerium ville främtaga banken medlen och behandla dem på samma sätt som de öfriga beloppen. Härvid är att observera, att banken ovillkorligen bör belastas för räntan under den tid banken handhaft medlen, hvilken ränta om möjligt bör godtskrifvas Finlands Bank. Korrespondensen i denna angelägenhet bifogas, se bil.Nr. 29 och 46.

Frågan om de finska statsmedlens frigifvande har som känt diskuterats sedan januari 1918. En kort rekapitulation af frågans utveckling synes påkallad och följer därför här:

I januari 1918 ombetrodde Herrar Hjelt, Erich och Sario den tyska rechtsanwalten Waldeck att vidtaga åtgärder för medlens frigörande. Som svar på denna anhållan meddelade den tyska regeringen, att

sedan den juridiska sidan klarlagts, det framgätt det berättigade i medlens beslagtagande, hvilka äfven måste anses vara förbrutna. För befrämjande af de tysk-finska handelsförbindelserna och i betraktande af då rådande politiska förhållanden beslöt tyska regeringen då att återskänka nämnda medel, dock med vissa villkor. Dessa villkor gingo i huvudsak ut på:

1) att finsk gäld och finska annuiteter i främsta rummet skulle betalas med dessa medel, hvarvid tyskar skulle likställas med svenskar och sålunda berättigas emottaga inlösen för kuponger i svenskt mynt enligt fredskurs;

2) att ett parti linolja från Finland skulle få utföras utan några särbestämmelser och komensation äfvensom

3) att tyska varor i främsta rummet skulle in- köpas för det återstående beloppet.

Den sistnämnda frågan behandlades dock i olika former sålunda att den ibland preciserades som ett önskemål (verbalnot af november) ibland som ett kategoriskt villkor (verbalnot af 24.12.1918). Slutligen uppställdes äfven ett fjärde villkor, nämligen att hälften af beloppet skulle innehållas som säkerhet för likvidering af vissa poster i den s.k. tyska expeditionen till Finland.

Sedan tyskarna sålunda preciserat sina villkor, utanordnades till finska legationen i Berlin hälften af det då inestående beloppet, utgörande Rmk. 23,382,949:70.
Se bilagorna 30 till och med 48.

Så vidt jag kunnat genom Finlands Banks och Statskontorets meddelanden konstatera, ut-

gjorde den beslagtagna summan vid krigets utbrott c:a

60 miljoner riksmark. Af dessa hafva följande poster

återbekommits:

(Beslagtaget)	Debet:	(Frigifvet)	Kredit:
Finl. Banks obl.	10,960,055:-	Mars 1918	
Statskont. "	28,943,000:-	kont.till	8,000,000:-
Finlands Banks	18,040,223:81	legationen	
Statskontorets	737,765:77	i Berlin	
kontanter	18,777,989:64	Lån t.hr N.N.	
		för jägarrö-	
		relsen, hvil-	
		ket belopp	
		dock återbe-	
		talades i	
		mars 1919 ..	3,000,000:-
		I jan. 1919	
		t.legationen	
		öfverlämnade	
		kontanter ..	3,592,694:76
		I jan. 1919	
		t.legationen	
		öfverlämnade	
		obligationer	
		o. värdepap-	
		per	19,790,255:-
		Hos Reichs-	
		schatzamt	
		oblig. och	
		värdepapp.	19,790,255:-
		Hos Reichs-	
		schatzamt	
		innestående	
		kontanter	3,592,694:70
		Hos Schaff-	
		hausenscher	
		Bankverein	ca. 391,139:-
		Hos Piehl &	
		Fehling	6,605:72
		Differens	58163644:12
		tillsvidare:	
		felräkning	295,740:-
		arvode	125,000:-
		underkurs	
		o. ouppklarad	
		differens ..	96,659:88
			517399:88
Summa sum.Rmk.	58,681,044:-	Summa sum.Rmk.	58681044:-

Denna differens har sin förklaring dels

1) att

1) i den tyska uppställningen floriner, österri-
kiska kronor och riksmark sammanförts i en kolumn; å
bilagan Nr 4⁴ har jag påvisat felet, utgörande Rmk.
295,740:-;

2) den tyska afgiften för notariatarvode uppgår

till ca. 125,000 rmk.

3) vid utlottningen af en del obligationer full

kurs ej torde erhållits;

4) de tyska bankernas kontokuranter ej helt öfver-

ensstämma med Finlands Banks och Statskontorets.

Såsom tidigare nämnts, öfverstyrdes

de beslagtagna medlen till Reichsschatzamt, hvilket

verk i sin tur öfverlämnade värden af medlen till

tyska riksbanken.

Vid besök hos chefen för Reichsschatzamt

syntes denne först obenägen att afgifva en af mig begärd

kontokurant, upptagande dels de olika bankernas inlevere-

rade saldi, dels noteringar för medlens förvaltande under

kriget, dels en specifikation öfver det nu innestående

saldot.

Chefen för denna afdelning, Geheimrat Sil-

ler, ansåg, att finska staten å Vinst- och förlustkontot

borde som en förlust för 1 aug. 1914 bokföra de beslagtag-

na 58 miljoner riksmark och som en vinst per 25 juni 1918

det belopp, som komme att utanordnas. Denna hans uppfatt-

ning kunde af mig hvarken delas eller godkännas, så mycket

mer som jag jämte doktor Jännes besökte finansministern

Dernburg och därvid besvarade oss dels öfver den synnerli-

gen långsamma behandlingen af frågan, dels de komplicerade

och enligt vår uppfattning betydelselösa villkor, som upp-

ställets för medlens frigifvande, hvarigenom "gåfvans" vär-

de i ytterst hög grad och alldeles onödigt reducerades.

Geheimrat Siller förklarade sig äfven slutligen villig att

öfverlämna den äskade kontokuranten, hvilken utlofvades

till medlet af maj månad.

Jag var ock i tillfälle att hos kamreraren

vid Reichsschatzamt genomgå bokföringen och de under tiden

tillkomna posterna, och visade det sig därvid, att såväl Finlands Banks som Statskontorets noteringar, så vidt de rörde värdepappren, fullständigt öfverensstämde med tyskarnas. Däremot kunde en differens å c:a 100,000 rmk. konstateras i bokföringen af de kontanta medlen, hvilken differens torde kunna förklaras sedan den tyska kontokuranten inträffat härstädes.

Att observera är, att då de kontanta medlen och obligationerna, sammanlagdt c:a 24 miljoner rmk., i januari öfverlämnades till legationen i Berlin, tyskarna därmed afsågo att medlen skulle förvaltas i en tysk bank i Tyskland. På grund af de utbrutna oroligheterna och sedan de tyska bankerna förklarar sig icke öfvertaga något ansvar för depoten, utfördes dessa obligationer utan tyskarnas vetskap, först till Sverige, där de inventerades, och braktes de sedermera på order af Senator Stenroth af mig till Finland. Vid detta tillfälle ber jag att få som min åsikt framhålla önskvärdheten af att transporten af medlen till Finland så vidt möjligt hemlighålles för tyskarna.

I betraktande af de förändrade handelspolitiska förhållandena och omöjligheten att i Tyskland nu inköpa varor, uppmanade jag finska legationen i Berlin att aflåta en ny verbalnot (bil. Nr. 47/48) i afsikt att yttermera underlätta den fullständigt fria dispositionen af de öfverlämnade c:a 24 milj. riksmark. Oafsedt denna anhållans beviljande eller ej borde enligt min uppfattning vederbörande finska myndigheten för legationen i Berlin förete bevis för att tyska varor till ett värde, det frifriga motsvarande beloppet, sedan fredens ratificering i Tyskland inköpts. Detta belopp borde enligt min uppfattning vida öfverstiga nämnda 24 milj. mark, hvarför en tolkning af att dessa medel nu stode till Finlands fria disposi-

tion vore tänkbar.

Beträffande de kvarhållna 24 milj. plus 3 milj. mark är att observera, att den räkning, för militärhjälp, som tyskarna komma att presentera, egentligen afsågs utgöra endast en pro forma räkning, hvilken af Herrar Svinhufvud och Castrén på sin tid godkändes på anhållan af tyskarna för att användas som en "gest", därest denna fråga vid en socialdemokratisk interpellation i tyska riksdagen skulle tagits till tals. Då fara torde föreligga, att räkningen numera måste betalas och att, ju längre tiden lider och de tysk-finska relationerna event. kunna tänkas svalna, räkningens belopp komme att stiga, öfverenskom jag med vederbörande myndigheter att räkningen skulle presenteras snarast möjligt, hvilket äfven utlovades senast den 15 juni.

Vid genomgåendet af kontokuranten observerade jag, att Finland krediterats med c:a 5 milj. mark för upplupna obligationsräntor; dock hade ingen ränta krediterats för de kontanta medlen. Å andra sidan observerades en debetpost, uppgående till c:a 120,000 mark, af riksbanken debiterade notariella afgifter för medlens förvaltning. I betraktande af möjligheten af att den nämnda posten på c:a 5 miljoner ej skulle öfverlämnas till Finland, då räntegodtgörelse för de kontanta medlen ej komme att gifvas, ansåg undertecknad försiktigheten bjuda att godkänna debiteringen för den notariella förvaltningen, hvarvid däraf som konsekvens borde följa, att då medlen notariellt förvaltats, de upplupna räntorna äfven borde godtskrifvas oss. Denna senare synpunkt nämndes afsiktligen ej af mig, utan betonade jag endast uttryckligen det berättigade i den notariella afgiftens uppbärande. Enligt min uppfattning borde, sedan den ofvan omtalade kontokuranten inträffat och de medförda obligationerna såväl till antal som numror

inventerats, såväl Finlands Bank som Statskontoret utan svårighet kunna vidtaga nödiga bokföringsposter, hvarvid bör observeras, att de poster, som utbetalts till legationen i Berlin, antagligen måste påföras Statskontoret, hvarför detsamma bör kreditera Finlands Bank för de belopp, som kunna anses hafva blifvit tagna af Finlands Bank, sedan först Statskontorets samtliga beslagtagna kontanta medel i enahanda syfte afräknats.

Rekapitulation.

Åtgärder, som vidtagits:

- 1) Kontokuranter från alla korrespondenter hafva inhämtats;
- 2) Kontokurant från Reichsschatzamt emottogs;
- 3) Verbalnot angående upphäfvande af diverse villkor rörande dispositionen af de öfverlämnade medlen har afsändts;
- 4) Obligationer för 20 miljoner riksmark hafva öfverförts till hemlandet.

Åtgärder, som böra vidtagas:

- 1) Inventering af obligationerna och uppdelning af desamma dels till Finlands Bank, dels till Statskontoret;
- 2) Bokföring af samtliga poster ur Reichsschatzamts kontokurant;
- 3) Kreditering hos Finlands Bank, debitering hos Statskontoret af de ofvannämnda kontanta utbetalningarna till legationen i Berlin;
- 4) Vidtagande af påkallade åtgärder (afsändande af verbalnot, bil.Nr.46) sedan svar ingått från Schaffhausenscher Bankverein;
- 5) Disponering af tillgodohafvandet hos Piehl & Fehling;
- 6) Sammanställning af uppgifter öfver hvilka belopp,

som användts för inköp af varor i Tyskland intill exempelvis 25 miljoner riksmark;

7) Påskyndande af afräkningen för den tyska expeditionen till Finland samt sedermera utbekommande af det resterande beloppet; samt slutligen

8) Sventuell öfverföring af nu hos Deutsche Bank innestående c:a 4 milj. mark genom export af sedlar i kurirgods till Stockholm.

Helsingfors, den 13 maj 1919.

